

36491 - چگونگی نماز عید

سوال

نماز عید چگونه خوانده می شود؟

پاسخ مفصل

روش نماز عید به این صورت است که امام حضور یابد و سپس دو رکعت نماز را برای مردم امامت کند. عمر - رضی الله عنه - می گوید: **«نماز عید فطر دو رکعت است و نماز عید قربان دو رکعت کامل و غیر ناقص بر اساس سخن پیامبرتان است، و نومید است هر که دروغ بدهد»** به روایت نسائی (۱۴۲۰) و ابن خزیمه. آلبانی در صحیح سنن نسائی آن را صحیح دانسته است.

ابوسعید می گوید: رسول الله - صلی الله علیه وسلم - در روز عید فطر و قربان به سوی مصلی می رفت و نخستین کاری که می کرد این بود که نماز را آغاز می کرد. به روایت بخاری (۹۵۶).

نخست تکبیره ای احرام را می گوید، و سپس بعد از آن شش یا هفت تکبیر می گوید، به دلیل حدیث عائشه - رضی الله عنها - که می گوید: **«تکبیر نمازهای فطر و قربان در رکعت نخست هفت تکبیر و در رکعت دوم پنج تکبیر، به جز دو تکبیر رکوع است»** به روایت ابوداود. آلبانی در إرواء الغلیل (۶۳۹) این روایت را صحیح دانسته است.

سپس در رکعت اول سوره فاتحه و پس از آن سوره **«ق»** را می خواند. در رکعت دوم پس از آنکه برخاست پنج تکبیر را می گوید، آنگاه سوره فاتحه و سپس سوره **«قمر»** را می خواند، زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - در نماز دو عید این دو سوره را می خواند، و اگر خواست در اولی سوره **«اعلی»** و در رکعت دوم سوره **«غاشیه»** را می خواند زیرا وارد شده که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - در نماز عید سوره ای اعلی و غاشیه را خوانده است.

شایسته است که امام با خواندن این سوره ها سنت را احیا کند تا مردم به سنت پی برده و در صورت انجام آن را عجیب ندانند.

پس از پایان نماز، امام برای مردم خطبه می خواند و شایسته است بخشی از خطبه را به زنان و راهنمایی آنان و امر به آنچه لازم است انجام دهند و نهی از هر آنچه باید از آن دوری گزینند اختصاص دهد، همانطور که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - انجام می داد.

مراجعه نمایید به فتاوی ارکان اسلام از شیخ محمد بن عثمان رحمه الله (۳۹۸) و فتاوی کمیسیون دائم (۸/ ۳۰۰ - ۳۱۶).

نماز پیش از خطبه:

یکی از احکام عید این است که نماز باید پیش از خطبه برگزار شود، چرا که جابر بن عبدالله انصاری رضی الله عنهما می گوید: پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روز عید [برای نماز] بیرون آمد، پس قبل از خطبه اول نماز خواند. به روایت بخاری (۹۵۸) و مسلم (۸۸۵).

همینطور حدیث ابوسعید خدری دال بر این است که خطبه پس از نماز خوانده می‌شود. وی می‌گوید: پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روز فطر و قربان به سوی مصلی می‌رفت، پس اولین کاری که انجام می‌داد نماز بود، سپس برمی‌گشتند و در برابر مردم می‌ایستادند و در حالی که مردم در صف‌های خود نشسته بودند آنان را پند می‌گفتند و توصیه و امر می‌کردند، پس اگر می‌خواستند گروهی از لشکریان را به جایی بفرستند، می‌فرستادند، یا اگر می‌خواستند امر به کاری کنند، امر می‌کردند [خطبه را به پایان می‌رسانده و] باز می‌گشتند.

ابوسعید می‌گوید: مردم بر همین منوال بودند تا آنکه همراه با مروان - که امیر مدینه بود - برای نماز عید قربان یا فطر خارج شدیم و به مصلی رفتیم و منبری را یافتیم که کثیر بن صلت آن را ساخته بود، به ناگاه مروان خواست پیش از نماز بر منبر بالا رود، پس لباس او را کشیدم، او نیز مرا کشید و بر منبر بالا رفت و پیش از نماز خطبه گفت! پس گفتم: به خدا سوگند که تغییر داده‌اید!

او گفت: ای ابا سعید، آنچه می‌دانستی را از یاد برده‌ای!

گفتم: به خدا سوگند آنچه می‌دانم بهتر از چیزی است که تو می‌دانی!

گفت: مردم پس از نماز برای [شنیدن خطبه‌ی] ما نمی‌نشستند، بنابراین آن را قبل از نماز قرار دادم. به روایت بخاری (۹۵۶).